

tehdejších zákonodárců, byla role senátu jako překážky proti radikálním voličům prostřednictvím zvýšením věkové hranice aktivního volebního práva pro volby do senátu. Tento příspěvek nastavil zajímavé zrcadlo současnosti, poukázal na skutečnost, že jisté problémy fungování Senátu PČR nejsou pouze současné, ale je možné najít paralelu i v naší minulosti. Lubomír Brokl ve svém příspěvku *Argumenty pro Senát a proti Senátu ve světle empirického výzkumu* na základě analýzy periodického a odborného tisku a empirických dat výzkumů poslanců a senátorů nejprve definoval obecné vnímání mandátu senátora a senátu jako takového, tedy občanský, regionální a nestranický akcent jeho působení. V druhé části svého referátu pak přednášející nabídl zajímavé srovnání předností a nedostatků Senátu PČR viděných očima poslanců a senátorů. Na jeho příspěvek navázala Adéla Seidlová referátem *Jsou poslanci a senátoři jako reprezentanti voličů odlišní?* Základní tezí byla otázka, zda a do jaké míry ovlivňuje rozdílný volební systém obou komor parlamentu vztah a komunikaci svých členů s voliči. Materiálem pro tuto analýzu byla opět empirická data výzkumů poslanců a senátorů, díky nimž nabídla autorka zajímavý pohled zákonodárců na sebe sama a na sebe navzájem. Velmi zajímavým prvkem byl pohled na pořadí poslaneckých a senátorských klubů podle dosažené míry autonomie rozhodování na základě autorkou sestaveného „indexu autonomie rozhodování poslance/senátora“.

V dalším příspěvku *Rozdíly rozhodování poslanců a senátorů* Martin Vyšín analyzoval faktory ovlivňující rozhodovací procesy zákonodárců. Na základě empirických dat autor popsal oblasti, v nichž se zákonodárci rozhodují vždy podle vlastního názoru, kdy je naopak jejich rozhodnutí ovlivněno vnějšími faktory a jaké tyto faktory jsou.

Jan Kysela doplnil svým příspěvkem *Vztah Poslanecké sněmovny a Senátu v návrzích tzv. stykového zákona* mozaiku vztahů dvou komor pohledem na návrhy a diskuse zabývající se jejich připravovanou legislativní úpravou. Autor seznámil posluchače s existujícími modely vztahů v rámci bikamerálních systémů a jejich historií a také s přípravou a obsahem tzv. stykového zákona, který legislativně upraví vzájemný vztah Poslanecké sněmovny a Senátu PČR a také způsob komunikace Parlamentu ČR a vlády v otázkách agendy vstupu České republiky do Evropské unie.

Jak závěrečná diskuse, tak i její pokračování v kuloárech přineslo za velkého přispění přítomných senátorů zajímavou konfrontaci empiricko-analytického a individuálního pohledu zákonodárců na problematiku vztahu dvou komor. V jejím závěru všichni zúčastnění kladně zhodnotili přínos semináře i zkoumání parlamentu nejen jako příspěvek k akademickému poznání, ale také jako prostředek reflexe zákonodárného sboru.

Petra Rakušanová

1st General Conference ECPR 2001, University of Kent at Canterbury, 6.- 8. 9. 2001

Evropské konsorcium pro politický výzkum (European Consortium for Political Research – ECPR) pořádalo ve dnech 6.-8. 9. 2001 svou zatím asi největší konferenci, kde v 16 sekcích se 129 panely bylo přihlášeno 387 referátů. Pro přiblížení tematického záběru uvádím přehled jednotlivých sekcí: (1) Komparativní výzkum Japonska a Evropy, (2) Demokratické ve třetím světě, (3) Teorie diskursu a politická analýza, (4) Environmentální politika, (5) Rozšiřování Evropské unie, (6) Gender a politika, (7) Local government a politika, (8) Média a

politika, (9) Mobilizace a participace, (10) Politické změny v postkomunistické Evropě, (11) Politické instituce a institucionální změna, (12) Politické strany, (13) Politika a umění, (14) Analýza veřejné politiky, (15) Volby a soutěž stran, (16) Otevřená sekce, věnovaná výuce politických věd, politické vědě a internetu, sociální, politické a ekonomické dimenze etnických a nacionálních konfliktů.

ECPR je nezávislou vědeckou asociací, která sdružuje téměř 300 evropských institucí s přibližně 7 000 politiky. Členství je pouze kolektivní, z České republiky jsou členy CER-GE a Sociologický ústav AV ČR. K hlavním činnostem ECPR patří organizování workshopů, kulatých stolů, konferencí a letních škol.

kterých se zúčastnilo již několik mladých českých kolegů s velmi pozitivním ohlasem. Důležitá je také činnost vydavatelská, jmenujme především časopis *European Journal of Political Research* s každoročním zvláštním číslem *Political Data Yearbook*.

Oficiálním otevřením konference byla přednáška Jeana Blondela (Evropéan University Florence a University of Siena) „Comparative Politics and the Bases of Party Support: From Declining Cleavages to the Re-emergence of Personal Ties“, ve které tento nestor komparativní politické vědy a neúnavný organizátor komparativních výzkumů ukázal na příkladu zemí jihovýchodní Asie, střední a východní Evropy a Latinské Ameriky nové momenty ve formování stranických systémů.

Podat ucelený obraz o konferenci není vzhledem k uvedenému počtu panelů a přihlášených referátů, které se musely vejít do dvou a půl dne konference, možné. Soustředím se proto pouze na ty panely, kterých jsem se zúčastnila, a to především v rámci sekce „Politické změny v postkomunistické Evropě“, která představovala vyvážený vnitřní i vnější pohled na klíčové oblasti změn v tomto regionu a to z hlediska institucionálního vývoje, změny elit, forem reprezentace zájmů, rozvoje občanské společnosti a její role, systémů politických stran, starých a nových cleavages a role veřejného mínění. Sekce byla koncipována s cílem najít společně sdílené formy politické transformace, avšak zároveň poukázat na regionální zvláštnosti a zásadní problémy v utváření nových politických systémů.

Panel Politická transformace a měnící se elity přinesl detailnější pohled na problém rekrutace politických elit v Estonsku (Juri Rusus, CEU Budapešť), úlohu elit v reformním procesu v Rusku (Anton Steen, Univerzita Oslo) a vliv kulatých stolů a pokojné formy přechodu na utváření nových politických elit v Maďarsku (Andras Bozoki, CEU Budapešť). Panel Formy reprezentace zájmů přinesl komparativní pohled na vztah vlády, většiny a opozice v postkomunistických parlamentech (Silvia von Steinsdorff a Susanne Kraatz, Univerzita Mnichov), reprezentaci žen v parlamentech střední a východní Evropy a odlišné rekrutační vzorce (Frances Millard a Marina Popescu,

Univerzita Essex) a reprezentaci podnikatelských zájmů na příkladu Polska (Iain Mcemamin, London School of Economics).

Panel Demokracie a občanská společnost kombinoval pohled na problém občanské společnosti v jedné zemi, konkrétně Maďarska, v období demokratizace a konsolidace demokracie (Máté Szabó, Eötvös Loránd University, Budapešť) s obecnějším problémem utváření občanské společnosti v zemích střední a východní Evropy v období globalizace (Adam Fagin, University of London). Panel Politické strany, veřejné mínění a politické cleavages se věnoval problému class cleavages v nových demokraciích, s reflexí situace v Latinské Americe (Mariano Torcal, Universitat Pompeu Fabra de Barcelona a Scott Maqinwaring, University of Notre Dame), ideologických cleavages a stranických preferencí na příkladu Chorvatska (Nenad Zakosek a Goran Cular, Univerzita Záhřeb) a metodologickému problému konceptualizace a měření cleavages v nových demokraciích (Radoslaw Markowski, IPS, Polská akademie věd).

Panel Vývoj stranických systémů a organizační změny vypovídal o posunu pozornosti badatelů od historicko deskriptivního přístupu ke standardním analýzám fungování a struktury stran. Svědčí o tom přednesené referáty na téma utváření organizační struktury politických stran v nových demokraciích (Ingrid van Biezen, University of Birmingham), rekrutace a stabilita politických elit ve stranických organizacích v postkomunistickém Rumunsku (Laurentiu Stefan-Scalat, University of Bucharest), kartelizace a postkomunistické politice: státní financování politických stran v Polsku po roce 1989 (Aleks Szczerbick, University of Sussex), Vývoj a institucionalizace politických stran v Polsku na příkladu dvou politických stran – AWS a SLD (Soren Riishoj, University of South Denmark).

Z ostatních sekcí mám jen velmi fragmentární poznatky, organizátoři nenabídlí obvyklý „paper room“, kde by bylo možné další zajímavě referáty získat alespoň v písemné podobě. Škoda, že Česká republika byla zastoupena velmi slabě; ze dvou přihlášených jsem se nakonec zúčastnila z ČR jen já.

Zdenka Mansfeldová

Sociological Review

3

CONTENTS

ARTICLES

- Musil, J.: Urban Development and Planning in Central Europe under Communist Regimes 275

- Brokl, L., Mansfeldová, Z., Seidlová, A.: The Relationship of Members of the Czech Parliament to Voters as a Matter of Vertical Accountability 297

METHODOLOGICAL COLUMN

- Loučková, I.: Towards Integrated Strategies in Social Work Research and Beyond 313

OVERVIEW ESSAY

- Večerník, J.: Social Reporting in the Czech Republic since 1989 329

FROM SOCIOLOGICAL SURVEYS

- Hraba, J., Mullick, R., Lorenz, F. O., Večerník, J.: Age and Czechs' Attitudes about the Post-Communist Reforms 343

- Seidlová, A.: Research on Deputies and Senators in the Parliament of the Czech Republic 359

- REVIEWS 369

- NEWS AND INFORMATION 391